

Підсумки створення інформаційно-аналітичної системи в Херсонському державному педагогічному університеті.

Беляєв Ю. Ректор Херсонського державного педагогічного університету,

Співаковський А. Проректор Херсонського державного педагогічного університету, координатор проекту СР 20069-98

ВУЗ як частина державної системи освіти

Вищі навчальні заклади – це частина державної системи освіти, метою яких є підготовка кваліфікованих фахівців. Кваліфікація випускника будь-якого вищого закладу освіти, і зокрема Херсонського державного педагогічного університету, повинна відповідати стандартам вищої освіти України, а в даний час і Європейських країн. Стандарт освіти – це не щось статичне, це комплекс вимог до знань і умінь кваліфікованого фахівця, що постійно розвивається й адаптується до вимог сучасності. Ці вимоги визначаються потребами відповідних галузей діяльності суспільства.

Навчальні програми і плани, по яких навчають студентів і які розробляються високопрофесійними вченими і викладачами, спрямовані на вироблення необхідних умінь майбутніх фахівців. Фахівців, які будуть працювати у взаємодії з іншими професіоналами. Система вищої освіти, таким чином, передбачає навчання не тільки вузькоспеціалізованим знанням і умінням, але і таку підготовку, яка б дозволила фахівцям різних областей діяльності спілкуватися один з одним.

Таким чином, не можна розглядати роботу одного, окремо узятото вищого закладу освіти у відриві від роботи інших, і діяльності підприємств і організацій, для роботи в яких готують фахівців. Система освіти – це система взаємодії буквально всіх закладів освіти від Міністерства освіти і науки до початкової школи. Це система з численними зв'язками з «споживачами» кадрів.

Ніяка система з настільки численними зв'язками не може існувати без реалізації ряду інфраструктур. До них відноситься, зокрема, інформаційна

інфраструктура, що відбиває структуру потоків інформації між організаціями системи освіти. Раніш інформаційна інфраструктура була схована в організаційній структурі системи освіти, у структурі фінансування, у системі науково-дослідних інститутів. З розвитком засобів телекомунікацій і комп'ютерних технологій інформаційна інфраструктура стає самостійною частиною організації освіти. Для її розвитку вимагаються підготовлені фахівці, матеріальні і фінансові ресурси, правова підтримка.

Національна програма інформатизації і її виконання в Херсонському педагогічному університеті

Розуміння того, що керування інформаційними потоками й інформаційне забезпечення діяльності всіх галузей діяльності держави є необхідною частиною кожної системи керування, привело до прийняття у 1998 році закону України “Про Національну програму інформатизації”. Відповідно до цієї програми повинні бути розроблені галузеві (зокрема в сфері освіти) програми.

Відповідно до Концепції програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатизація освіти – це упорядкована сукупність взаємозалежних організаційно-правових, соціально-економічних, учбово-методичних, науково-технічних і управлінських процесів, спрямованих на задоволення освітніх інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу».

Таким чином, створення інформаційної інфраструктури в Херсонському державному педагогічному університеті ми розглядаємо як виконання державних програм. Ми вважаємо, що зусилля університету по матеріально-технічному забезпеченню обміну даними на основі нових інформаційних технологій, по навчанню співробітників університету використанню комп'ютерних технологій у їхній діяльності, по розробці програм інформаційно-аналітичної системи нашого університету – це необхідність, а не модне тимчасове захоплення.

Проект Tempus/Tacis у ХДПУ як старт для удосконалювання системи керування університетом і створення інформаційної інфраструктури університету

З 1997 року в Херсонському державному педагогічному університеті (тоді ще інституті) проводилися заходи щодо створення інформаційної системи університету. Проект СР20069-98 дозволив перевести ці роботи на якісно новий рівень.

По-перше – знайомство керівництва ХДПУ з організацією інформаційного забезпечення в університетах Європи допомогло уявити собі реальні масштаби робіт по створенню інформаційної інфраструктури нашого університету. Ми розуміємо, що допомога, яку нам надає Європейський Союз, зокрема в цьому проекті, це можливість «добре почати» потрібну справу.

Керівники університету в минулому і поточному році відвідали Університет Ніцци Софія-Антиполіс і Університет Гранади. Під час цих поїздок ми ознайомилися з використанням інформаційних технологій у керуванні університетами Франції та Іспанії, з організацією служб, задачею яких є підтримка роботи університетських мереж.

По-друге – ми переконалися у тому, що виключення оператора ЕОМ з циклу підготовки документів, наповнення даними інформаційної системи, одержання статистичних зведень не побажання, а необхідність, що може і повинна бути реалізована. Ця необхідність зажадала від нас доповнення вимог до умінь фахівців адміністративних підрозділів університету, організації їхнього навчання.

По-третє – виконання проекту Tempus/Tacis у нашому університеті дозволило сформувати команду високопрофесійних розроблювачів інформаційно-аналітичної системи (ІАС) і забезпечити їх робочими місцями.

По-четверте – консультації фахівців ХДПУ з їхніми колегами з університетів Ніцци і Гранади забезпечили ефективне використання коштів, виділених на матеріальне забезпечення створення інформаційної інфраструктури. Ознайомлення наших програмістів із принципами,

покладеними в основу інформаційного забезпечення університетів є однією з найбільш важливих можливостей, наданої цим спільним проектом.

Із самого початку виконання робіт з інформаційного забезпечення ХДПУ була поставлена мета, створити не безліч приватних задач, а «наскрізне» рішення для керування університетом, не розрізнені сховища даних, а єдиний інформаційний простір. Це зажадало від університету розробки комплексу погоджених заходів, залучення до роботи співробітників всіх адміністративних підрозділів і виділення великих матеріальних і фінансових ресурсів для виконання робіт за короткий час для такого проекту.

Як було відзначено на конференції в 1999 році, створення інформаційної інфраструктури в ХДПУ зажадало розробки плану наступних категорій заходів:

- Організаційні заходи (прийняття наказів по університету, регламентуючих структуру документів і маршрутів їхнього руху, що визначають відповідальність за види проведених заходів; визначення правил організації розробки програм і структури бази даних, способи фінансування й інші).
- Технічні заходи (придбання, установка і технічне забезпечення експлуатації устаткування, створення кабельної системи LAN). В даний час у єдину університетську мережу зв'язані всі навчальні корпуси.
- Навчання співробітників університету використанню комп'ютерних технологій у їхній діяльності і визначення вимог до кваліфікації співробітників.
- Обране системне програмне забезпечення (виробництва Microsoft) дозволило організувати взаємодію відділів університету в короткий термін і швидко провести підготовку наших фахівців.
- Проектування і розробку програмних продуктів і створення інформаційно-аналітичної системи (ІАС), використання при роботі

з документами стандартного програмного забезпечення, організація поштової служби, організація доступу до Internet.

- Наповнення бази даних. До цієї роботи були залучені співробітники відділу кадрів, деканатів, бухгалтерії, приймальної комісії, а не спеціально виділені оператори чи програмісти.

В даний час вигоди від реалізації цього проекту одержали практично всі співробітники університету і багато студентів. Збільшення обсягу робіт у зв'язку з ростом нашого університету не стало для нас приводом істотного збільшення штату співробітників адміністративних підрозділів, їхня робота стала «інтелектуальнішою», багато рутинних операцій зараз виконуються автоматично. Викладачі і студенти одержали можливість зв'язку з їх колегами і друзями, використовуючи електронну пошту, незважаючи на відстані і кордони. Internet, цей «світовий розум» став доступний завдяки співробітництву з нашим провайдером - фірмою «Селена».

Створення інформаційної системи ХДПУ вже зараз починає впливати на, здавалося б, далекі від безпосередніх цілей проекту, механізми керування університетом. Так введення кредитних карток для оплати праці співробітників було неможливо без автоматизації розрахунку заробітної плати.

Херсонський педагогічний університет представляв роботи виконані по проекту Tempus/Tacis CP20069-98 на міжнародних виставках «Світ освіти». Ці презентації викликали інтерес керівництва Міністерства освіти і науки, фахівців вищих закладів освіти України.

Ми можемо констатувати, що в даний час у ХДПУ створена інформаційна інфраструктура і відкрите для розширення ядро інформаційно-аналітичної системи університету, тобто, виконана мета проекту Tempus/Tacis CP20069-98.